

KRAJSKÁ HYGIENICKÁ STANICE
KRAJE VYSOČINA SE SÍDLEM V JIHLAVĚ

Ve Žďáře nad Sázavou 8. srpna 2024

Č.j.: KHSV/19630/2024/ZR/HOK/Mal
Sp. značka: S-KHSV/19630/2024
Počet listů/příloh: 2/0

ROZHODNUTÍ

Krajská hygienická stanice kraje Vysočina se sídlem v Jihlavě jako orgán ochrany veřejného zdraví věcně příslušný podle § 82 odst. 2 písm. a) zák. č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o ochraně veřejného zdraví“) a místně příslušný dle § 11 odst. 1 zák. č. 500/2004 Sb., správní řád ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“) v řízení dle ust. § 3a odst. 1 písm c) zákona o ochraně veřejného zdraví rozhodla takto:

Obci Otín, Otín 38, 594 01 Velké Meziříčí, IČ: 00295043, jako provozovateli vodovodu pro veřejnou potřebu Geršov (dále jen „provozovatel vodovodu“) se na dobu **od 8. 8. 2024 do 7. 8. 2027**

určuje

mírnější hygienický limit pro ukazatel **dusičnany do maximální hodnoty 80 mg/l** pro pitnou vodu dodávanou vodovodem pro veřejnou potřebu **Geršov**.

Krajská hygienická stanice kraje Vysočina se sídlem v Jihlavě dále v souladu s § 3a odst. 6 písm. a) až d) zákona o ochraně veřejného zdraví stanovuje:

dle písm. a): Povolení se týká ukazatele dusičnany s maximální hodnotou 80 mg/l na uvedené období 3 let. Za období červen 2023 až březen 2024 se obsah dusičnanů pohyboval v rozmezí 54,6 – 96 mg/l µg/l s průměrnou hodnotou 68,4 mg/l.

dle písm. b): Zeměpisnou oblastí je zásobovaná oblast Geršov, místní část obce Otín, množství dodávané vody cca 5,6 m³/den, počet zasažených osob cca 57, podniky v oboru výroby a oběhu potravin nejsou zásobovány.

dle písm. c): Schéma kontroly jakosti pitné vody: četnost laboratorní kontroly jakosti pitné vody v souladu s vyhláškou č. 252/2004 Sb., kterou se stanoví hygienické požadavky na pitnou a teplou vodu a četnost a rozsah kontroly pitné vody, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška č. 252/2004 Sb.“). Četnost kontroly pitné vody pro ukazatel dusičnany se stanovuje na 4x ročně s tím, že odběry vzorků budou rovnoměrně rozloženy 1x za 3 měsíce.

dle písm. d): Souhrn plánu nezbytných opatření včetně časového rozvrhu prací: Během tříletého období se předpokládá dosažení nápravy realizací propojení vodovodů pro veřejnou potřebu Geršov a Otín (plánované dokončení v červnu 2025). V závislosti na efektivitě tohoto opatření (ředění vody) bude případně ve druhé polovině roku 2026 instalována úpravná vody k odstranění dusičnanů v Geršově.

V souladu s § 99 zákona o ochraně veřejného zdraví se rozhodnutí o určení mírnějšího hygienického limitu dle § 3a odst. 1 písm. c) zákona o ochraně veřejného zdraví váže na splnění takto stanovených podmínek:

1. Zakazuje se používat dodávanou pitnou vodu pro přípravu kojenecké stravy.
2. Doporučuje se omezit přímou spotřebu vody pro děti věkové skupiny 1-6,99 let a těhotné ženy.
3. K 31. 12. každého kalendářního roku doloží provozovatel vodovodu na Krajskou hygienickou stanici kraje Vysočina se sídlem v Jihlavě písemnou zprávu o postupu realizace plánovaných nápravných opatření.

Odůvodnění:

Obec Otín, Otín 37, 594 01 Velké Meziříčí, IČ: 00295043, jako provozovatel vodovodu pro veřejnou potřebu Geršov, předložila dne 12. 7. 2024 Krajské hygienické stanici kraje Vysočina se sídlem v Jihlavě žádost podle § 3a odst. 1 písm. c) zákona o ochraně veřejného zdraví o určení mírnějšího hygienického limitu pro ukazatel dusičnanů v pitné vodě dodávané vodovodem pro veřejnou potřebu Geršov.

Žádost má všechny náležitosti dle § 3a odst. 5 a 6 zákona o ochraně veřejného zdraví. Její součástí je rovněž Protokol o autorizovaném hodnocení zdravotních rizik dusičnanů z pitné vody zpracovaný pro vodovod Geršov v dubnu 2024 MUDr. Bohumilem Havlem, Větrná 9, 568 02 Svitavy. Důvodem žádosti je, že zjištěnou zvýšenou koncentrací ukazatele s nejvyšší mezní hodnotou dusičnanů v dodávané pitné vodě nebude možné odstranit do 30 dnů v souladu s § 3 odst. 4 zákona o ochraně veřejného zdraví a pitnou vodu nelze zabezpečit jiným přiměřeným způsobem. Provozovatel navrhuje realizovat propojení s vodovodem Otín, případně realizovat úpravnu vody v Geršově. Obsah dusičnanů bude sledovat se zvýšenou četností.

Zdrojem pitné vody pro vodovod pro veřejnou potřebu Geršov je studna S1, z níž je voda čerpána do vodojemu, kde prochází odradonovacím reaktorem, filtrací přes GAU a je zdravotně zabezpečena dávkováním roztoku chlornanu sodného.

Podle výsledků rozborů, které má provozovatel vodovodu pro veřejnou potřebu Geršov k dispozici, se obsah dusičnanů za období let 2005 - 2021 pohyboval v rozmezí 18 – 32 mg/l. Během roku 2022 byl zaznamenán nárůst hodnot dusičnanů, a to na hodnoty cca 40 a 45 mg/l. Od 27.6.2023 jsou v rámci provozní kontroly jakosti vody prokázovány nadlimitní hodnoty dusičnanů v rozmezí 54,6 - 96 mg/l s průměrnou hodnotou 68,4 mg/l. Rozbory vzorků prováděla akreditovaná zkušební laboratoř Zdravotního ústavu se sídlem v Ostravě.

Nebyl identifikován žádný nový zdroj znečištění v okolí, v posledních letech však došlo v okolí vodního zdroje a spádovém území k masivnímu odlesnění. Došlo tedy k nepředvídatelné situaci při odběru vody ze stávajícího zdroje vody.

Dusičnanů jsou látky přirozeně se vyskytující v prostředí. Vznikají oxidací dusíku přírodními a antropodenními procesy. Vlivem zemědělských a jiných zdrojů mohou jejich koncentrace ve vodách značně narůstat. Dusičnanů samy o sobě vykazují nízkou toxicitu, nepříznivé účinky jsou dány hlavně jejich redukcí na dusitanů. Riziko chronického příjmu dusičnanů je spojeno zejména s možností sekundární tvorby karcinogenních N-nitrososloučenin v žaludku reakcí dusitanů a prekursorů z potravy.

Nebezpečnost dusičnanů, způsob hodnocení vztahu látky a účinku, způsob hodnocení expozice obyvatelstva, charakteristika rizika a identifikace nebezpečnosti jsou podrobně popsány v Hodnocení zdravotních rizik hexazinonu z pitné vody zpracovaném pro vodovod Geršov MUDr. Bohumilem Havlem z dubna 2024. Hodnocení bylo provedeno pro průměrnou hodnotu dusičnanů 80 mg/l představující průměr z letošních prvních tří rozborů. Riziko akutních účinků je hodnoceno pro případ dosažení maximální koncentrace 100 mg/l.

Z výsledků hodnocení zdravotních rizik vyplývá, že při průměrné koncentraci dusičnanů 80 mg/l je překročena hodnota 1 kvocientu nebezpečí (HQ) pro riziko akutních účinků pro kojence, kdy při použití vody k přípravě stravy především pro kojence do 3 měsíců věku existuje reálné riziko akutního toxického účinku v podobě methemoglobinémie. Pro riziko chronických toxických účinků překračuje HQ hraniční hodnotu 1 pro kojence a věkovou skupinu dětí 1-6,99 let, tedy děti do dovršení 7 let věku.

Z výsledků hodnocení zdravotních rizik vyplývá, že HQ pro riziko toxických účinků dusičnanů je

nižší než 1 teprve pro věkovou skupinu dětí 7-7,99 let a starší skupiny spotřebitelů a neočekává se zde žádné významné riziko toxických účinků. Výjimku tvoří těhotné ženy, u kterých je z důvodu předběžné opatrnosti snížena hraniční hodnota HQ na 0,5.

Byly splněny zákonné podmínky pro určení mírnějšího hygienického limitu. Postup dle § 3 odst. 4 by nevedl k nápravě v době do 30 dnů. Na základě závěru provedeného hodnocení zdravotních rizik stanovená nadlimitní koncentrace dusičnanů 80 mg/l v dodávané pitné vodě ve vodovodu pro veřejnou potřebu Geršov nepředstavuje po stanovenou dobu 3 let pro odběratele, kromě skupin odběratelů vyjmenovaných v podm. č. 1 a 2 tohoto rozhodnutí, tj. vyloučených nebo omezených v zásobování vodou, zdravotní riziko. Je však opodstatněné koncentraci dusičnanů dále monitorovat. Vodu pro danou oblast nelze v současné době zajistit jiným přiměřeným způsobem.

Stanovené podmínky vycházejí z § 3a odst. 7 zákona o ochraně veřejného zdraví, kdy provozovatel vodovodu pro veřejnou potřebu má povinnost neprodleně v přiměřeném rozsahu informovat o určení mírnějšího hygienického limitu odběratele a další osoby v podobném postavení, kterých se opatření týká, zahrnout do této informace postup k ochraně zdraví pro skupiny spotřebitelů, pokud pro ně plyne možné ohrožení zdraví a neprodleně zajistit zásobování pitnou vodou pro odběratele vyloučené nebo omezené v zásobování vodou a § 82 odst. 2 písm. t) zákona o ochraně veřejného zdraví č. 258/2000 Sb., kdy orgán ochrany veřejného zdraví požaduje dokládáním průběžných zpráv o realizaci nápravy dostávat informaci o postupu na odstranění závady.

Krajská hygienická stanice kraje Vysočina upozorňuje provozovatele vodovodu na povinnosti stanovené mu v § 3a odst. 7 zákona o ochraně veřejného zdraví: Provozovatel vodovodu je povinen neprodleně v přiměřeném rozsahu informovat o určení mírnějšího hygienického limitu a jeho podmínkách odběratele a další osoby v obdobném postavení, kterých se opatření týká. Vzhledem k tomu, že z tohoto rozhodnutí orgánu ochrany veřejného zdraví plyne pro některé skupiny obyvatelstva možné ohrožení zdraví, je provozovatel vodovodu povinen do informace zahrnout i postup k ochraně zdraví. Dále je provozovatel vodovodu povinen neprodleně zajistit zásobování pitnou vodou pro odběratele vyloučené nebo omezené v zásobování vodou.

Krajská hygienická stanice kraje Vysočina současně upozorňuje provozovatele vodovodu, že dobu určení mírnějšího hygienického limitu stanoveného podle § 3a odst. 1 písm. c) zákona o ochraně veřejného zdraví nelze prodloužit.

Poučení o odvolání:

Dle ustanovení § 81 a § 83 správního řádu lze proti tomuto rozhodnutí podat odvolání do 15ti dnů ode dne jeho doručení k Ministerstvu zdravotnictví ČR podáním učiněným u Krajské hygienické stanice kraje Vysočina se sídlem v Jihlavě.

Ing. Josef Roháček
vedoucí oddělení
hygieny obecné a komunální Žďár nad Sázavou

podepsáno elektronicky

Rozdělovník:

Účastník řízení:

Obec Otín, Otín 38, 594 01 Velké Meziříčí, IČ: 00295043

Na vědomí:

Ministerstvo zdravotnictví, odbor ochrany veřejného zdraví, Palackého nám. 4, 128 01 Praha 2

